

7. februar 2013

Referat fra symposiet ”Videnskabsjournalistik: Spareobjekt eller udviklingsmulighed”.

Tid: Onsdag den 16. januar 2013

Sted: AAU København

Arrangører: ATV og foreningen Danske Videnskabsjournalister

Referent: Berit Viuf, Danske Videnskabsjournalister

130 personer havde tilmeldt sig til symposiet ”Videnskabsjournalistik: Spareobjekt eller udviklingsmulighed, så der var fuldt hus på Aalborg Universitet Københavns auditorium, hvor fire oplægsholdere og et panel af medieinteressenter var sat i stævne for at få inspiration til og debat om, hvordan videnskabsstof kan prioriteres bedre i de danske medier.

Lene Lange (ATV) bød velkommen, og pointerede i sin velkomsttale, at god videnskabsjournalistik er et must, hvis vi som samfund skal kunne leve af den forskning, som produceres på danske vidensinstitutioner. Både de ”våde” og ”tørre” fag skal formidles, så den politiske og demokratiske proces har optimale vilkår.

Jens Degett (Danske Videnskabsjournalister) bød ligeledes velkommen, og undrede sig over, at et stofområde som næst efter politik er det mest ønskede emneområde blandt danskerne, er så lavt prioriteret i danske medier.

– Det er mig komplet uforståeligt at når blandt andet Eurobarometer kan påvise, at danskerne er mere interesserede i videnskab end i sport, underholdning, kendte mennesker, økonomi og meget andet, hvorfor bliver videnskab behandlet så stedmoderligt af Danmarks Radio og de fleste danske dagblade”?

Første oplægsholder, dekan på CBS **Allan Irwin**, talte om det han kaldte deficitmodellen, som er den fremherskende i dansk forskningskommunikation. I følge modellen handler forskningskommunikation om at fylde mere viden på folk ud fra forestillingen om, at hvis de forstår de videnskabelige fakta, så vil de ikke være så vanskelige og emotionelle. Og vigtigst af alt, de vil give forskerne ret. Men påfyldning af viden er langt fra nok, mener Alan Irwin.

- Hvis befolkningen ikke er enige med os forskere, kan det godt være, at de ikke har forstået fakta, men det kan lige så godt være, fordi de prøver at fortælle os noget helt andet. Vi må åbne op for en to-vejs kommunikation – også selvom det er langt mere krævende, end blot at informere.

Professor **Birger Lindberg Møller**, Københavns Universitet, var bekymret for kvaliteten af videnskabsjournalistik i Danmark. Når man måler videnskabsjournalistikens succes på antal af læsere i stedet for indholdet.

- Retter man blikket mod indholdet, opdager man desværre, at det meste styres af en politisk dagsorden og ikke en videnskabelig. Derfor er der emner, der giver stor prestige og andre, der pr. definition er uinteressante, når det gælder research og journalistik.

På den anden side af Øresund er der helt andre forudsætninger for videnskabsjournalistik i de bærende medier. Sveriges Radio har opbygget en stærk satsning, der med danske øjne ligner det rene Utopia. Redaktør **Ulrika Björkstén**, Vetenskabsradion, Sveriges Radio fortalte om hvordan Sveriges Radio har grebet det redaktionelle an.

- På redaktionen "Vetenskap & miljö" har vi 24 ansatte, og vi producerer stof til en række programflader, der alle har fokus på videnskab. Vi har hver morgen 15 minutters nyheder i P1, som er med til at sætte den generelle nyhedsdagsorden, vi har et feature-program, der sendes ved frokosttid, og som kræver 4-5 dages forberedelse.

Afdelingen forsyner andre Sverige Radio-redaktioner med stof og ekspertise, idet det er et erklæret mål, at videnskab skal være en naturlig del af de øvrige programmer og ikke et isoleret eksklusivt område.

Fra BBC World Science fortalte redaktør **Deborah Cohen** fra BBC Radio om stationens håndtering af videnskabsstof. Udsendelser i TV er hovedsageligt en slags illustrerede forelæsninger med en karismatisk yngre forsker, og denne eksponering er en meget vigtig måde at gøre videnskabsstof populært i England.

Radioen spiller en mere debatterende rolle, ofte med udgangspunkt i de nyheder, som kan findes i den brede presse.

- Vi bruger aktuelle nyhedshistorier og behandler den videnskab der ligger bag historierne. For en uge siden var der for eksempel en historie fremme om en boreplatform der lækker olie i Arktis. Så vi lavede et program om arbejdet og miljøet i arktiske egne.

Deborah Cohen fortalte, at BBC's bestyrelse desværre ikke har den helt samme interesse for videnskabsstof som tidligere, så det kræver strategisk tænkning og overtalelse at få prioriteret videnskab i sendefloden. En anden udfordring er at redaktionerne arbejder meget internt, dels på grund af kultur, til dels på grund af forskellige arbejdsmetoder.

Oplæggene blev fulgt af en paneldebat med deltagelse af chefredaktør Bo Lidegaard (Politiken), faktaredaktør Anders Thomsen (DR, chefredaktionen), Dekan Allan Flyvbjerg (AU), journalist Poul Birch Eriksen og chefredaktør Vibeke Hjortlund (videnskab.dk).

Undervisningsminister Christine Antorini måtte desværre melde afbud.

Både **Bo Lidegaard** og **Anders Thomsen** fremhævede, at der på redaktionerne skal prioriteres mellem mange områder, og det er ikke altid videnskabsstoffet, der vinder. Samtidig er formen vigtig for, at læsere og seere overhovedet vælger videnskabsstoffet til, og den form passer ikke altid med, hvad universiteterne ønsker.

Allan Flyvbjerg efterlyste trendlines i stedet for headlines – det kan være svært at formidle et forskningsfelt over 30 år på 20 sekunder.

Ulrika Björkstén påpegede, at medierne ikke bør sidde og vente på, at de får historier serveret fra universiteterne men i stedet følge nyhedsflowet og lede efter de historier, der kan knytte sig til den aktuelle debat.

Vibeke Hjortlund påpegede, at videbegæret findes derude. Folk er nysgerrige, men det skal fortælles på en måde, så de kan forstå det. Videnskab.dk bliver dagligt fulgt af en meget stor skare interesserede internetbrugere. Hvorfor medierne ikke er mere interesseret i at opdyrke dette område bedre, er en gåde.

Poul Birck Eriksen illustrerede vidensstoffets vanskelige situation ved at vende tingene på hovedet og se på hvilke motiver eller mangel på samme, der måtte ligge bag den lave prioritering af viden på redaktionerne.

Symposiet blev afsluttet med, at formand for Danske Videnskabsjournalister Jens Degett efterlyste bedre respons på, hvorfor videnskab tilsyneladende prioriteres lavt i medierne i forhold til befolkningens interesse.